

MEMÒRIA ARQUEOLÒGICA DE LA INTERVENCIÓ
EFFECTUADA A LA PLAÇA PONS I CLERCH, 1.
(BARCELONA, EL BARCELONÈS)

Codi MHCB: 001/05

Data intervenció: 21 d'abril a 30 de juny de 2005

Roser Pou Calvet
Barcelona, juny de 2005

ÍNDEX

1. FITXA TÈCNICA
2. INTRODUCCIÓ
3. ENTORN GEOLÒGIC I GEOGRÀFIC
4. NOTÍCIES HISTÒRIQUES I INTERVENCIONS ANTERIORS
5. MOTIVACIONS I OBJECTIUS DE LA INTERVENCIÓ
6. METODOLOGIA
7. DESCRIPCIÓ DE LES TROBALLES
8. CONCLUSIONS
9. BIBLIOGRAFIA
10. REPERTORI ESTRATIGRÀFIC
11. DOCUMENTACIÓ GRÀFICA
 - 11.1. Documentació fotogràfica
 - 11.2. Documentació planimètrica

1. FITXA TÈCNICA

NOM DE LA INTERVENCIÓ	Plaça de Pons i Clerch, 1
UBICACIÓ	Barri de la Ribera, Districte de Ciutat Vella Barcelona
COORDENADES UTM Fus31N amb Datum ED50 (p ICC/UB)	X: 431676.70 Y: 4582223,98 Z: 5,00 m.s.n.m.
CONTEXT	Zona urbana
TIPUS D'INTERVENCIÓ	Preventiva terrestre
CLASSE D'ACTIVITAT	Seguiment i excavació
DATES D'INTERVENCIÓ	21 d'abril i 2 de juny de 2005
PROMOTOR	Fecsa- Endesa
EQUIP TÈCNIC	Direcció: Roser Pou Calvet

2. INTRODUCCIÓ

Amb motiu de la construcció d'una estació transformadora soterrada i de cable subterrani de mitja tensió que l'alimenta, projectat per la companyia **FECSA-ENDESA**, amb número d'obra: 830397 i portada a terme per l'empresa **ESPELSA** a la Plaça Pons i Clerch de Barcelona, i donat que aquest indret s'inclou en una zona d'interès arqueològic i d'alt valor històric es va prendre la decisió d'efectuar una intervenció arqueològica preventiva simultàniament a la realització de les obres. Aquest control arqueològic va ser encarregat a l'empresa **ATICS S.L.**, sota la direcció tècnica de l'arqueòloga Roser Pou Calvet, amb la supervisió del **Servei d'Arqueologia del Museu d'Història de la Ciutat de l'Ajuntament de Barcelona**, amb el propòsit de descobrir i documentar les possibles restes conservades.

Aquesta actuació urbanística, que preveia la realització de l'estació transformadora soterrada es va dur a terme entre els dies 21 d'abril i 2 de juny de 2005.

3. ENTORN GEOLÒGIC I GEOGRÀFIC

La comarca del Barcelonès, comprèn el territori estès entre la Mediterrània i la Serralada Litoral, en el tram de Collserola i delimitat pels rius Llobregat i Besòs. Des del punt de vista morfològic, doncs, s'aprecien dues grans unitats, Collserola i el Pla.

A la Serra de Collserola hi trobem una formació de *horst* compostat per materials granítics i esquistosos, limitat al Nord pel Vallès (Sector central de la Depressió Pre-litoral), a Llevant pel Turó de Roquetes (Besòs), al Sud pel Turó de Valldaura i a l'Oest pel Llobregat.

En quant al Pla, es troba obert al mar i limitat per la Serralada Litoral (composta de llicorelles silurianes assentades en un basament granític) i a migjorn per la falla que segueix ran de mar des del Garraf i el Turó de Montjuïc fins al Turó de Montgat, més enllà del Besòs.

La falla, originada en el moment de la fractura del Massís Catalano-balear, dibuixà el que a grans trets havia de ser la costa catalana. Per això, el pla inclinat del peu de Collserola és de basament paleozoic i d'estructura tabular, havent estat afectat per tots els moviments orogènics alpins.

En el miocè i el pliocè, damunt del sòcol paleozoic, sedimentaren dipòsits marins dels qual són testimonis una sèrie de petits i suaus turons (dels Ollers, del Tàber, de les Falzies, de la Bota). La falla es fa visible al Pla ja que si des de Collserola els dipòsits baixen d'una manera continuada, suau i regular, al punt de contacte entre Ciutat Vella i l'Eixample, es produeix una ruptura amb la presència d'un salt o esglaó d'uns 20 metres, clarament visible en la morfologia urbana (les baixades de Jonqueres, de la Via Laietana, els carrers d'Estruc, de les Moles o de Jovellanos). Aquest salt fou aprofitat tant per la defensa de la ciutat situant-hi les muralles, com a nivell econòmic, explotat amb la ubicació de diversos molins a la zona coneguda com de les moles (actual carrer de les Moles).

De l'esglaó cap a mar ja no hi ha sòcol de llicorella ni de granit, sinó que ens trobem un mantell al·luvial quaternari format per les aportacions de les rieres, dels torrents, dels deltes dels rius veïns i del corrent litoral.

En aquest sector del pla es formaren maresmes i estanyols, però com que la costa ha anat avançant, molts d'aquests ja no existeixen en l'actualitat tot i que molts d'ells han continuat vius en els topònims de la ciutat (Banyols a la marina de Provençals, la

Llavinera a Portal Nou, la Llacuna i la Llanera al Llobregat o l'estany del Cagalell al Port). En l'excavació a la plaça Pons i Clerch, en el que hem anomenat ET 2, s'han documentat les restes d'un 'aquests estanyols.

Referent al terme municipal de Barcelona, que és el que ens ocupa en aquest cas, arriba a una extensió de 1.754.900 ha i s'estén a la costa mediterrània en una plana de 5 Km d'amplada limitada al NW per la Serra de Collserola, entre els sectors deltaics del Llobregat i el Besòs.

La seva funció de capital sempre ha estat afavorida per la situació geogràfica d'aquesta plana, on conflueixen els dos grans eixos de comunicació que travessen en direcció N-S la Catalunya Central (el Llobregat i l'eix Besòs – Congost – Ter).

Com hem esmentat abans, ens trobem davant d'un territori format per l'acumulació de sediments provinents de les rieres, torrents i deltes dels rius propers a la ciutat així com de sediments marins (és reconegut que en els darrers segles, Barcelona ha guanyat terreny al mar).

En aquesta plana, quasi completament urbanitzada avui, es destaquen unes zones clarament diversificades:

- El nucli antic, que correspon a la primitiva ciutat romana, damunt i al voltant del Mont Tàber (15 m), proper a la mar, dominat al Sud pel gran promontori de Montjuïc (173 m), i que amb els seus ravals més pròxims fou tot Barcelona fins a mitjans del segle XIX. És en aquesta zona on es localitza l'estació soterrada motiu de la intervenció arqueològica preventiva.
- Una sèrie de petits nuclis de poblament més densos, antics pobles forans creats a l'entorn de la ciutat.
- I una àmplia zona quadriculada, de carrers amples, planificada a la segona meitat del segle XIX (l'Eixample del Pla Cerdà), quan caigueren les muralles, que representà la unió entre la Barcelona Vella i els municipis del Pla. Aquests van ser annexionats a la ciutat a finals del segle XIX, i van permetre alhora el creixement demogràfic i urbanístic modern, ultrapassat els darrers decennis per un creixement sovint caòtic i incontrolat que ha arribat, amb caràcter marcadament suburbial, als racons més extrems de la plana i ha amenaçat tota la muntanya.

4. NOTÍCIES HISTÒRIQUES I INTERVENCIONS ANTERIORS

El barri de la Ribera al llarg de la seva història s'ha definit per la seva proximitat al mar. Aquest sector estava ocupat per maresmes i rieres com la de Merdançà o la riera de Sant Joan que transcorria a prop de la Via Laietana i anava a desembocar al costat de l'església de Santa Maria del Mar. En època antiga el poblament hauria estat força dispers ja que es trobava fora del recinte emmurallat de la *Colonia Julia Augusta Faventia Paterna Barcino*. Per aquest motiu, s'hi va assentar la necròpolis que s'hauria expandit entre l'actual plaça de l'Àngel i l'església de Santa Maria del Mar. L'ocupació romana de la zona es té documentada des d'època baix-imperial i es sap que va perdurar fins a època alt-medieval.

Ben aviat, La Ribera va esdevenir el barri marítim de la ciutat, amb un important pes en la vida social i econòmica de Barcelona. Al final del segle X i inici del segle XI es va començar a poblar la zona que quedava fora de les muralles. En aquest moment es formen els nous nuclis de població anomenats burgs o viles noves. La Vilanova de la Mar abraçava l'entorn de l'església de Santa Maria de les Arenes, més tard coneguda amb el nom de Santa Maria del Mar.

La documentació ens parla de la formació de la Vilanova de la Mar entorn al Rec, fet construir pel Comte Miró l'any 960 i anomenat, a partir d'aleshores, Rec Comtal. El seu origen prové d'una conducció d'aigua d'època romana, que emanava del riu Besòs. Una de les seves funcions bàsiques hauria estat la provisió d'aigua als diversos molins situats al llarg del seu traçat. Poc a poc, al seu voltant es va anar desenvolupant una àrea d'horta molt fèrtil i ben aprofitada, que anà creixent i s'anà ocupant de forma sistemàtica al llarg del segle XI. Entre els segles XII i XIII aquest nucli va ser habitat per obradors i artesans, i de nobles i burgesos que es van assentar als voltants del carrer Montcada.

Al segle XIII es va construir una nova fortificació que englobava els nous burgs però, no és fins el segle XIV que s'hi va incloure la Vilanova de la Mar. Al final del segle XIII aquesta zona experimentà un progressiu creixement urbanístic encapçalat pels ordres eclesiàstics atrets pels grans espais sense ocupar.

La consolidació de l'anomenada Vilanova del Molins de la Mar (Quarter de Mar) que ocupa l'espai a llevant del Rec Comtal ve donada per la construcció del convent de

Sant Agustí (1309) i la construcció de la muralla entre el portal nou i el convent de Santa Clara. Amb la construcció de les estretes illes de cases i tallers de la Blanqueria queda palesa l'expansió del Barri de la Ribera entorn el 1363.

La disposició dels oficis al voltant del Rec Comtal s'ordenà segons el nivell de contaminació que aportaven al rec. Així els oficis que comportaven més matèries nocives es situaren al final del Rec. És cap el 1516 quan es documenta un increment important del nombre de blanquers i assaonadors, que es van anar desplaçant cap el rec comtal, per allunyar-se de les zones més densament poblades. Juntament amb els sabaters, l'ofici de blanquer va ser un dels més importants a la ciutat.

Entre els segles XV-XVII el barri continuà creixent mantenint el caràcter comercial i marítim fins que l'any 1714, després de la Guerra de Successió, s'experimentà un gran canvi: el barri de la Ribera va ser destruït per ordre directa de Felip V, amb l'objectiu d'edificar una esplanada al davant del recinte fortificat de la Ciutadella. La construcció d'aquesta gran fortalesa i l'establiment d'un territori de seguretat al seu voltant, van posar fi a una part important del barri, en concret la zona situada a ponent de l'església de Santa Maria del Mar. L'enderroc es va dur a terme entre el 1715 i 1718 i va provocar un seguit de canvis, tant de població i urbanístics com: l'aglomeració de la població en la resta del barri i el desviament del Rec Comtal, que entre el 1717 i 1719 va passar a situar-se en l'actual carrer del Rec. La construcció de la fortalesa militar borbònica va incloure també el reforç i l'eixamplament de la Muralla de Mar. Aleshores, les grans famílies de mercaders es van anar instal·lant a l'entorn del carrer ample que, ben aviat, es va convertir en l'artèria principal del barri marítim de la ciutat.

El convent de Sant Agustí va quedar molt malmès, s'abandonà i la comunitat religiosa es va traslladar a la zona del Raval (Sant Agustí Nou). Aprofitant les restes del convent es construí una caserna militar que posteriorment també va ser seu de l'acadèmia de matemàtiques i enginyeria, tant militar com civil. Aquest edifici s'ha anat remodelant, però fins als anys 80 va ser un edifici militar. Actualment és la seu de diversos serveis municipals i del Gremi de Pastissers de Barcelona. L'última remodelació de la zona es va dur a terme per a la construcció de les aules de l'escola de pastisseria i la reurbanització de la plaça Pons i Clerch.

Entre el 1878 i 1881 es va enderrocar la Muralla de Mar, i en el seu lloc es va obrir una gran avinguda, el Passeig Colon. El recinte murari havia esdevingut un problema higiènic que impossibilitava el creixement de la ciutat davant de l'augment del nombre

d'habitants que hi residien. La població de Barcelona al segon quart del segle XIX va experimentar un creixement demogràfic molt important, en estreta relació al procés d'industrialització, sobretot del sector tèxtil. Un cop destruïda la muralla es van presentar en concurs un seguit de projectes urbanístics per crear el que més tard s'anomenarà l'Eixample. Amb la construcció de l'eixample, ideat per Ildefons Cerdà, la burgesia industrial va abandonar el front marítim i es va instal·lar a la part alta de la ciutat.

Durant la Revolució de Setembre el general català Joan Prim va decretar la donació de la Ciutadella a la ciutat, per ser definitivament enderrocada entre els anys 1868 i 1888. L'any 1888 s'utilitzà el parc per fer-hi l'Exposició Universal. Entre el 1873 i el 1876 es va aixecar el Mercat del Born i, al seu voltant, un seguit de locals dedicats a l'emmagatzematge i venda de productes alimentaris.

A la zona on s'ha efectuat l'actual intervenció, plaça Pons i Clerch- estació soterrada Fecsa-Endesa, es tenen prou indicis per preveure-hi l'existència de vestigis antics conservats en el subsòl, sobretot si tenim en compte els resultats positius d'altres excavacions molt properes.

Actuacions arqueològiques fetes en aquest sector de la ciutat han donat a conèixer restes que cronològicament abasten des d'època romana a època moderna. L'excavació de la Plaça Comercial de l'any 1991¹, realitzada en motiu de la construcció d'un aparcament subterrani, va aportar noves dades corresponents a la necròpolis baix-imperial i alt-medieval situada al nord-est de la ciutat romana de *Barcino*, en la seva àrea suburbana, molt a prop de l'actual carrer de la Ribera.

L'excavació més important duta a terme en aquesta zona és la del Mercat del Born², on s'han identificat les ruïnes corresponents a una part de l'antic barri de La Ribera. Les excavacions han posat al descobert la trama urbana, en la qual té un lloc destacat el Rec Comtal. S'hi han trobat palauets gòtics, petites cases de pescadors, tallers d'artesans i d'altres habitatges, que daten des dels orígens medievals del barri (S.XII-XIV), fins a la seva destrucció el 1716 per construir-hi la Ciutadella. El conjunt presenta un excel·lent estat de conservació, fruit del seu enderroc intencionat i el seu terraplenament immediat per convertir els terrenys en una esplanada militar davant de

¹ FARRÉ, R.; SERRÀ, D. 1991.

² Excavació iniciada el novembre de 2001 fins a l'abril de 2002 i dirigida pels arqueòlegs Pere Lluís Artigas i Antoni Fernández.

la Ciutadella. Aquesta esplanada es va mantenir inalterada fins a la construcció del Mercat del Born entre 1873 i 1877.

Entre els anys 1994 i 1998 ja es van dur a terme diversos sondeigs arqueològics³, tant a l'interior del mercat com als carrers circumdants. En aquests sondejos es van descobrir restes constructives de l'antic barri de la Ribera, molt similars a les descobertes en aquesta darrera intervenció arqueològica. Els resultats d'aquestes actuacions han permès situar d'una manera fiable, el barri d'època medieval i moderna. Al convent de Sant Agustí, a partir de l'any 1973, s'hi realitzaren diferents intervencions arqueològiques que van permetre identificar gran part de les reformes sofertes per aquest edifici, des de l'any 1309, moment en que es comença a construir, fins els nostres dies. Durant el segle XVI es realitzaren nombroses reformes:modificant la façana exterior de l'església i construint un nou claustre, d'estil renaixentista. Al llarg del segle XVII s'amplià el recinte conventual, amb diferents annexes: porteria, botica... A partir de l'any 1714 s'inicià la destrucció d'una bona part del convent, a causa de la construcció de la Ciutadella. I és a partir d'aquest moment que el convent es converteix en caserna militar.

La primera intervenció arqueològica es va dur a terme l'any 1973, durant l'enderroc de l'edifici núm. 38 del C/ Comerç, amb el qual es va posar al descobert una finestra gòtica i uns arcs de l'església del Convent. Però no va ser fins l'any 1993, que van iniciar-se les importants obres de consolidació i restauració del Convent, així com també les intervencions arqueològiques, les quals van permetre documentar un important nombre d'estructures, datables entre els segle XIV i XVIII. A continuació, l'any 1994 es va treballar en gran part a l'ala oest del claustre gòtic i l'any 1996 es va excavar el pati d'aquest mateix claustre. Així doncs, gràcies a aquestes intervencions, s'ha pogut conèixer la planta del Convent en les seves diferents fases constructives, des del segle XIV.

L'actuació de l'any 1998 es composà de dues parts, per una banda es recollí i registrà tot el material lapidi que restava escampat pel convent i, d'altra banda, es rebaixaren uns 50 cm a l'ala oest del convent per anivellar el nou paviment, trobant-se un parell de murs que correspondrien a les antigues estances del convent.

³ BARRASETAS, E.; HUERTAS, J. 1994; FÀBREGAS, M.; HUERTAS, J. 1998.

Els anys 1998 i 1999 es va excavar a la zona de la Plaça de Sant Cugat del Rec⁴. En aquestes intervencions es localitzaren diversos dipòsits moderns, un pou medieval i part d'una necròpolis romana.

L'any 2002, als sondejos efectuats als carrers Allada-Vermell es van poder identificar restes prehistòriques⁵. Posteriorment en altres intervencions properes s'han identificat restes d'una necròpolis d'època tardoromana (Carders 39-41) i conjunts industrials baixmedievals i moderns (Carders 39-41 i Plaça de Sant Agustí Vell)⁶

Al mes de gener de 2005 es dugué a terme una intervenció arqueològica a la plaça Pons i Clerch que va consistir en el seguiment dels treballs d'excavació d'una rasa per fer una estesa de cable (**FECSA-ENDESA**). Aquest seguiment⁷ va permetre la identificació del Rec Comtal i un seguit de murs que deurien seguir la línia de façana al costat mateix del Rec.

⁴ PIERA, J. 1998 i FÀBREGAS, M., 1999

⁵ FERRER, C.; HINOJO, E. 2002-2003

⁶ FONT, J. 2003; NADAL E. 2004

⁷ Seguiment realitzat per Laia Santanach (inèdit)

5. MOTIVACIONS I OBJECTIUS DE LA INTERVENCIÓ

Davant del projecte d'obra de **FECSA-ENDESA**, per realitzar una estació subterrània i reforçar la xarxa elèctrica, es va creure necessari fer un seguiment arqueològic amb l'objectiu de documentar i recuperar les possibles restes arqueològiques que s'hi poguessin detectar, cenyint-nos sempre a l'excavació que l'obra requeria. Les motivacions per les quals es fa necessari aquest seguiment es basen en l'interès històric i arqueològic de la zona. Aquest enclavament es troba a la zona suburbial de la ciutat romana de *Barcino*. A la zona de la plaça Pons i Clerch és per on passava l'antic Rec Comtal, i en diverses intervencions a les rodalies de la plaça s'han localitzat restes d'estructures arquitectòniques que formaven part de l'antic barri de la Ribera.

6. METODOLOGIA

La present intervenció preveia l'obertura d'una superfície de 6x4 m en un racó de la plaça. Per tal de dur a terme aquesta excavació es va escollir un procediment mecànic, treballant amb una retroexcavadora amb una pala de 60 cm i el martell neumàtic de la pròpia màquina per trencar el paviment actual.

La màquina excavadora anava fent passades i anava retirant el paviment i les capes de terres que formaven part de la preparació d'aquest. Per sota d'aquestes argiles es localitzaven els estrats d'amortització de les estructures que es van documentar en aquest punt. En un dels extrems de l'excavació aquests estrats no es van documentar. En el seu lloc s'hi localitzaren abocaments moderns de runa (panots de les voreres, totxo...). En aquesta zona la màquina rebaixà el terreny fins a uns 1,85 m de fondària. A aquesta cota es localitzà un paviment de formigó modern. Es procedí a demolir-lo i per sota es pogué documentar un mur i un reblliment negre amb molta matèria orgànica.

Posteriorment s'obrí la superfície restant, per fer-ho es tornà a tapar el que ja s'havia rebaixat per tal de que la màquina pogués accedir a l'altre extrem. Va ser en aquesta zona on sota mateix de les argiles que corresponien a l'anivellament de la plaça i a la preparació del propi paviment, es localitzaren els estrats arqueològics.

Un cop documentats aquests estrats es procedí a netejar-ho i a rebaixar-ho manualment. Per dur a terme aquests treballs es va comptar amb la feina de dos arqueòlegs més.

Posteriorment, es cobriren les restes, es reposà el paviment de la plaça en aquest punt i es començà una nova excavació en un altre punt de la plaça. Aquesta excavació es dugué a terme amb la mateixa màquina excavadora i es rebaixà una superfície de 7 x 5 m i una fondària de 3,50 m.

Es van anar fent passades en les que s'anaven localitzant diferents estrats: dos d'ells antròpics i tres més d'aportació natural. Només en un dels talls, el situat a l'est, es localitzà un mur de pedra seca, de 60 cm d'amplada i una alçada conservada de 50 cm. Aquest discorre paral·lel al Rec Comtal.

La metodologia arqueològica aplicada ha estat la basada en el mètode de registre utilitzat per E.C. Harris (1979) i per A. Carandini (1981). Es tracta de registrar objectivament els elements construïts i estrats que s'identifiquen, realitzant una

numeració correlativa d'aquests, sota el nom "d'Unitat Estratigràfica" (U.E.) que individualitza els uns dels altres. Cada U.E es registra en una fitxa on s'indica la ubicació en el jaciment, les seves característiques físiques, i la posició física respecte a les altres unitats estratigràfiques amb les que es relaciona.

Aquest mètode també inclou la realització de material gràfic, format per plantes i seccions i la documentació fotogràfica dels treballs realitzats.

Per identificar les dues excavacions les hem anomenat E.T.1 i E.T.2., diferenciant-les, també en les Unitats Estratigràfiques: mentre que a la ET 1 s'han utilitzat les desenes a l'ET 2 s'han utilitzat les centenes. L'excavació de l'ET 2 ha servit per a construir-hi l'estació soterrada.

7. DESCRIPCIÓ DE LES TROBALLES

E.T. 1

Un cop rebaixats, mecànicament, el paviment i els nivells contemporanis, es procedí a excavar de forma manual, i amb metodologia arqueològica, els estrats inferiors. Les estructures més modernes (segles XVIII-XIX) pertanyen a un mur (**UE 14**) i un pilar (**UE 15**). Es tracta de construccions fetes amb pedra i morter de calç de color blanc. Tant el mur com el pilar tenen rases de fonamentació (**UE 12 i 16**) que afecten, en part, les estructures més antigues (**UE 11, 8, 9, 18, 25 i 26**). Aquestes construccions deurien pertànyer a l'edifici que va ocupar el solar, abans de ser enderrocat per les obres d'ampliació de la plaça. El procés de construcció del mur i el pilar va afectar tant l'estrat que correspon a la construcció de l'esplanada de la Ciutadella (**UE 4**) com les estructures més antigues.

Sota un estrat que s'ha identificat com a amortització, datat del segle XVIII, i que correspondria a la realització de l'esplanada de la Ciutadella (**UE 4**), es van documentar una sèrie de construccions que van pertànyer a un taller de blanqueria (adoberia). Aquestes construccions són un mur, dos dipòsits i diferents paviments sobreposats (**UE 11, UE 8, UE 6, UE 18, UE 25 i UE 26**). Ens trobem, doncs, dins d'un dels tallers que estaven adossats al convent de Sant Agustí i situats al marge del Rec Comtal. La zona del taller que s'ha pogut documentar és la zona destinada a "blanquejar" amb calç les pells. Per aquesta tasca s'utilitza la calç viva, la qual neteja les pells del pèl i el greix que no s'ha pogut treure en el moment de desollar l'animal.

Els dos dipòsits formen part d'una construcció comuna (**UE 8**) que es recolza sobre el mur (**UE 11**). Aquesta construcció conserva una planta ovalada i està realitzada amb carreus de mida mitjana i calç. A la seva part interna s'hi documentà un farciment de calç, en el que es retallen els dos dipòsits de planta circular i secció cònca. La fondària d'aquests dos dipòsits no es coneix ja que no es van excavar en la seva totalitat. Per separar els dos dipòsits es va documentar un bloc escairat d'uns 150 cm de llargada i 30 cm d'amplada. L'acció de la màquina excavadora va destruir-lo. Els dos dipòsits estaven amortitzats amb materials del segle XVII-XVIII. En un d'ells, però, el farciment estava format per sorres i runa (**UE 7**), mentre que l'altre estava farcit d'argiles molt humides (**UE 9**).

Relacionat amb el nivell d'ús dels dipòsits i el mur (**UE 11**) es va poder documentar un paviment de calç (**UE 26**) recolzat sobre una preparació de carreus de mida mitjana (**UE 32**). Els dos dipòsits estaven coberts totalment per un abocament de calç (**UE 31**). Per sobre del paviment de calç se'n va documentar un altre, de terra batuda, (**UE 18 i 25**) que també es recolzava al mur (**UE 11**) però que formava part d'una remodelació posterior, ja que aquest cobria una claveguera (**UE 19**) que retallava el mur a l'extrem NW. Destruïnt el paviment i el mur es localitzà un retall (**UE 28**) farcit per sorres i argiles de color marró (**UE 29**).

La cronologia de la construcció del taller no s'ha pogut establir degut a que no s'ha excavat en la seva totalitat. Només s'ha pogut determinar el moment de la seva destrucció i amortització: el segle XVIII, lligada al destí del barri, part del qual va ser enderrocat per ordre de Felip V.

El conjunt ceràmic que ha permès datar l'amortització de les estructures està format per peces molt fragmentades que pertanyen a diferents atuells (gibrells, poals..) envernissats en verd i marró majoritàriament.

Un cop identificades i documentades aquestes restes es procedí a dibuixar-ho i topografiar-ho, posteriorment es protegí amb geotèxtil, es tapà amb sorres i es reposà el paviment.

E.T. 2

Un cop es va treure el paviment actual de la plaça, es procedí a rebaixar l'estrat d'argiles de la preparació d'aquest (**UE 1 i UE 2**). Per sota es localitzà, igual que en l'excavació anterior, un estrat de runa molt compactada que correspon a l'enderroc i terraplenament al segle XVIII (**UE 4**). Per sota aquest estrat se'n localitzà un altre d'antròpic, format per sorres i argiles de color groc amb material ceràmic (**UE 100**).

Sota d'aquest estrat se'n documentà un de sorres i llims (**UE 101**) que cobria un mur de pedra seca que conservava uns 50 cm d'alçada (**UE 102**) i que estava construït retallant un estrat de llims de color beix d'uns 100 cm de potència, en el que no s'hi localitzà material ja que no és un estrat antròpic, sinó natural (**UE 103**). Per sota d'aquests llims es localitzaren dos estrats diferenciats, un de sorres de color groc (**UE**

105) i un estrat d'argiles i llims de color negre (**UE 106**). El color negre de les argiles li ve donat per la matèria orgànica que conté.

Tots aquests estrats tenen relació amb la formació de llacunes i estanyols a la zona del delta del riu Besòs.

8. CONCLUSIONS

La primera excavació, **E.T.1**, de la zona que havia d'ocupar l'estació subterrània de Fecsa-Endesa va donar com a resultat la descoberta de diferents estructures relacionades amb un antic taller de blanqueria (adoberia) que es trobava adossat al convent de Sant Agustí al marge est del Rec Comtal. La documentació, doncs, d'aquestes restes només ve a confirmar que ens trobem en la zona de l'antic carrer Major de la Blanqueria, actualment de Tantarantana. Normalment aquests tallers estaven formats per una planta baixa en la que hi havia els dipòsits on es posaven les pells en remull, juntament amb la calç i una planta superior que permetia deixar assecar les pells.

Aquest carrer estava ocupat per tallers dedicats a aquesta activitat relacionada amb la transformació de la pell. Aquesta activitat donava i dona nom a molts dels carrers d'aquesta zona. La necessitat de grans quantitats d'aigua per dur a terme el procés de "blanquejar" fa que es disposin prop del Rec Comtal i que la urbanització del carrer segueixi la mateixa orientació que el rec.

La cronologia de la construcció d'aquest taller podria establir-se cap el segle XIV-XV, quan després de la construcció del convent s'hi van adossar altres construccions destinades a tallers i habitatges, i la zona de la Blanqueria agafa embranzida. Aquesta datació, però, no ha pogut ser contrastada, ja que la zona no s'ha excavat completament. Els treballs arqueològics s'han limitat a documentar les estructures i a datar la seva amortització. Arribats a aquest punt es donaren per finalitzats els treballs, es topografiaren les restes i es protegiren amb geotèxtil.

La segona excavació, que hem anomenat **E.T. 2**, va posar al descobert una sèrie d'estrats dels quals, dos d'ells són antròpics i la resta naturals. Els identificats com antròpics corresponen a la colmatació de la zona entre els segles XVII i XVIII. A l'estrat (UE 100) es va localitzar un fragment d'escudella d'ala amb orla de doble filera que es pot datar al segle XIV, juntament amb fragments d'atuells de ceràmica vidrada en verd i melat. Per sota d'aquest es va identificar un mur de pedra seca orientat en el mateix sentit que el rec i paral·lel a aquest. Pels materials que l'amortitzen hem de dir que la seva construcció és anterior al segle XIV, però no hi ha cap estrat amb material que pugui datar la seva construcció. Això sí, al seguir l'orientació del Rec, ha d'haver

estat construït un cop ja ho ha estat el Rec, és a dir posterior al segle X i anterior al segle XIV.

Els estrats localitzats per sota d'aquest mur presenten les característiques pròpies de sedimentacions i deposicions fluvials, relacionades amb la formació de llacunes i estanyols al delta del Besòs. L'estrat de sorres són el producte d'aportacions i deposicions ràpides, mentre que les argiles negres ho són d'aportacions i deposicions lentes i en calma. Aquest fet fa que en aquest punt deuria haver-hi un curs d'aigua irregular (un torrent) que en determinades ocasions es desborda de la llera. Ara bé, per que es formin les argiles negres s'han de formar dipòsits en calma (els desnivells del terreny natural ho poden afavorir), creant basses o estanyols en les que es dipositen les argiles i la matèria orgànica arrossegada.

En aquests sediments s'hi ha localitzat algun material, tant orgànic (carbons, restes de fauna), com ceràmic. Aquest últim s'ha identificat com material constructiu romà. Així, podem establir una cronologia, d'aquestes aportacions de sediments, que aniria entre l'època romana i la construcció del rec.

Un cop acabada l'excavació es topografià l'àrea rebaixada i el mur que quedava en secció. En aquesta intervenció s'ha pogut constatar la urbanització entorn el Rec en aquest punt. Mentre que a la banda est es localitzà el taller de blanqueria, al costat oest no s'hi documentà cap tipus de construcció, excepte un mur (posterior al segle X i anterior al XIV) paral·lel al Rec.

9. BIBLIOGRAFIA

BACARIA, A.; PAGÈS, E.(Inèdit): *Memòria de la intervenció arqueològica a l'antic convent de Sant Agustí de Barcelona. 1994, 1996.* Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya.

BARRASETAS, E.; HUERTAS, J. 1994: *Memòria arqueològica de l'Antic Mercat del Born.* Inèdit.

CARRERAS I CANDI, F. 1909: "La ciutat de Barcelona" *Geografia General de Catalunya, vol. III.* Barcelona.

CIRICI, A. 1985: *Barcelona pam a pam.* Barcelona.
Índex. Barcelona.

DURAN I SANPERE, A. 1972: *Barcelona i la seva Història, vol. I.* Barcelona.

DURAN I SANPERE, A. 1972: "La ciutat al llarg de les seves muralles. Viatge entorn de la darrera muralla" *Barcelona i la seva Història, vol. I.* Barcelona.

FÀBREGAS, M.; HUERTAS, J. 1998: *Memòria Arqueològica de l'Antic Mercat del Born.* Inèdit.

FARRÉ, R.; SERRÀ, D. 1991: *Memòria de l'excavació a la Plaça Comercial.* Inèdit.

FLORENSE FERRER, A. 1962: "Evolución de Barcelona en la Baja Edad Media". *Cuadernos de arqueología e historia de la ciudad, III.* Barcelona.

GARCIA I ESPUCHE, A. 1986: *Espai i societat a la Barcelona preindustrial.* Barcelona.

GRANADOS, O.; PIQUER, E.; GONZÁLEZ, R.; et alii: "Antic convent i caserna de Sant Agustí. Estudi històrico-arqueològic". Març-maig 1993. Servei d'Arqueologia de la Ciutat. Barcelona Activa, S.A. Ajuntament de Barcelona.

HERNÁNDEZ, J.E.; MORA, G.; POUPLANA, X. 1990: *Arquitectura de Barcelona.* Barcelona.

HUERTAS, J.; RODRÍGUEZ, M. 2000: "Muralla medieval de Barcelona: darreres intervencions arqueològiques" *Actes del I Congrés d'arqueologia medieval i moderna a Catalunya.* Igualada.

PERELLÓ FERRER, A.M. 1996: "Defensa i fortificació" *L'arquitectura civil del segle XVII a Barcelona.* Barcelona.

ROS TORNER, 1973: *La Ribera de Barcelona.* Barcelona.

SANPERE I MIQUEL, S. 1890: *La Rodalia de Corbera, 2 vol.* Barcelona.

SANPERE I MIQUEL, S. 1905: *Los terrenos de la Ciudadela.* Barcelona.

SUAU, L.; 2003: Memòria de la Intervenció Arqueològica a l'estació de França (Barcelona). Inèdit.

VILA, P. 1977: “*La circulació de les aigües del Pla de Barcelona en el passat*”. Dins Quaderns de Arqueología e Historia de la Ciudad, núm. XVII, pàg. 19. Barcelona .

VVAA. 1992: “ El Barcelonès, el Baix Llobregat, el Maresme” *Catalunya Romànica*, vol. XX. Barcelona.

VVAA. 1992: “La ciutat consolidada (segles XIV-XV)”*Història de Barcelona*, vol. 3. Barcelona.

VVAA. 1992: “La ciutat a través del temps. Cartografia històrica” *Història de Barcelona*, Vol 4. Barcelona.

10. REPERTORI ESTRATIGRÀFIC

Fitxa d'Unitat Estratigràfica			UE : 1	
Sector: : E.T. 1		Fase:		Cronologia: S.XX
DEFINICIÓ :	ESTRUCTURA			
DESCRIPCIÓ :	PAVIMENT DE LLOSES ACTUAL			
MATERIAL DIRECTOR :				
SEQUÈNCIA FÍSICA :	Igual a		Equivalent a	
	Rebleix a		Es reblert per	
	Cobreix a	2	Es cobert per	
	Talla a		Tallat per	
	Es recolza a		Se li recolza	
	S'entrega a		Se li entrega	

Fitxa d'Unitat Estratigràfica			UE :2	
Sector: E.T. 1		Fase:		Cronologia: S.XX
DEFINICIÓ :	ESTRAT			
DESCRIPCIÓ :	PREPARACIÓ PAVIMENT FETA AMB FORMIGÓ			
MATERIAL DIRECTOR :				
SEQUÈNCIA FÍSICA :	Igual a		Equivalent a	
	Rebleix a		Es reblert per	
	Cobreix a	3	Es cobert per	1
	Talla a		Tallat per	
	Es recolza a		Se li recolza	
	S'entrega a		Se li entrega	

Fitxa d'Unitat Estratigràfica			UE :3	
Sector: E.T. 1		Fase:		Cronologia: S. XX
DEFINICIÓ :	ESTRAT			
DESCRIPCIÓ :	ARGILES TARONGES D'ANIVELLAMENT DE LA PLAÇA			
MATERIAL DIRECTOR :				
SEQUÈNCIA FÍSICA :	Igual a		Equivalent a	
	Rebleix a		Es reblert per	
	Cobreix a	18	Es cobert per	2
	Talla a		Tallat per	
	Es recolza a		Se li recolza	
	S'entrega a		Se li entrega	

Fitxa d'Unitat Estratigràfica				UE : 4	
Sector: E.T. 1		Fase:		Cronologia:	
				XVII-XVIII	
DEFINICIÓ :	ESTRAT				
DESCRIPCIÓ :	ARGILES, SORRES I MATÈRIA ORGÀNICA. ESTRAT D'AMORTITZACIÓ				
MATERIAL DIRECTOR :	BLAVES CATALANES				
SEQUÈNCIA FÍSICA :	Igual a		Equivalent a		
	Rebleix a		Es reblert per		
	Cobreix a	31, 5, 18	Es cobert per	3, 30	
	Talla a		Tallat per		
	Es recolza a		Se li recolza		
	S'entrega a		Se li entrega		

Fitxa d'Unitat Estratigràfica				UE : 5	
Sector: E.T. 1		Fase:		Cronologia:	
DEFINICIÓ :	ESTRAT				
DESCRIPCIÓ :	CALÇ I PEDRES DE PETIT TAMANY				
MATERIAL DIRECTOR :	NO HI HA MATERIAL				
SEQUÈNCIA FÍSICA :	Igual a		Equivalent a		
	Rebleix a		Es reblert per		
	Cobreix a	27, 9, 24, 23, 7	Es cobert per	4, 31	
	Talla a		Tallat per	16, 12	
	Es recolza a	11	Se li recolza		
	S'entrega a		Se li entrega		

Fitxa d'Unitat Estratigràfica				UE : 6	
Sector: E.T. 1		Fase:		Cronologia:	
DEFINICIÓ :	ESTRUCTURA DE CALÇ				
DESCRIPCIÓ :	FORMA CIRCULAR I LES PARETS CÒNCAVES. NO ES CONEIX NI L'AMPLADA NI LA FONDÀRIA (NO EXCAVAT)				
MATERIAL DIRECTOR :					
SEQUÈNCIA FÍSICA :	Igual a		Equivalent a		
	Rebleix a		Es reblert per	7	
	Cobreix a		Es cobert per	5	
	Talla a		Tallat per		
	Es recolza a	11	Se li recolza		
	S'entrega a		Se li entrega		

Fitxa d'Unitat Estratigràfica				UE : 7	
Sector: E.T. 1		Fase:		Cronologia: S. XVII-XVIII	
DEFINICIÓ :	ESTRAT				
DESCRIPCIÓ :	RUNA I SORRES, AMORTITZACIÓ				
MATERIAL DIRECTOR :					
SEQUÈNCIA FÍSICA :	Igual a			Equivalent a	
	Rebleix a	6		Es reblert per	
	Cobreix a			Es cobert per	
	Talla a			Tallat per	
	Es recolza a			Se li recolza	
	S'entrega a			Se li entrega	

Fitxa d'Unitat Estratigràfica				UE : 8	
Sector: E.T. 1		Fase:		Cronologia:	
DEFINICIÓ :	ESTRUCTURA				
DESCRIPCIÓ :	ESTRUCTURA CIRCULAR DE PEDRES DE TAMANY PETIT I MITJA				
MATERIAL DIRECTOR :					
SEQUÈNCIA FÍSICA :	Igual a			Equivalent a	
	Rebleix a			Es reblert per	
	Cobreix a			Es cobert per	
	Talla a	33		Tallat per	
	Es recolza a			Se li recolza	23
	S'entrega a			Se li entrega	

Fitxa d'Unitat Estratigràfica				UE : 9	
Sector: E.T. 1		Fase:		Cronologia: XVII-XVIII	
DEFINICIÓ :	ESTRAT				
DESCRIPCIÓ :	ARGILES MOLT HUMIDES				
MATERIAL DIRECTOR :					
SEQUÈNCIA FÍSICA :	Igual a			Equivalent a	
	Rebleix a	23		Es reblert per	
	Cobreix a			Es cobert per	5
	Talla a			Tallat per	16
	Es recolza a			Se li recolza	
	S'entrega a			Se li entrega	

Fitxa d'Unitat Estratigràfica				UE : 11	
Sector: E.T. 1		Fase:		Cronologia:	
DEFINICIÓ :	ESTRUCTURA				
DESCRIPCIÓ :	MUR DE PEDRA I MORTER SORRENC DE COLOR MARRÓ				
MATERIAL DIRECTOR :					
SEQUÈNCIA FÍSICA :	Igual a		Equivalent a		
	Rebleix a		Es reblert per		
	Cobreix a		Es cobert per	4	
	Talla a		Tallat per	19, 12	
	Es recolza a		Se li recolza	18, 25, 8, 5	
	S'entrega a		Se li entrega	26	

Fitxa d'Unitat Estratigràfica				UE :12		
Sector: E.T.1		Fase:		Cronologia:		
				S. XIX		
DEFINICIÓ :	RASA					
DESCRIPCIÓ :	RASA DE FONAMENTACIÓ DEL MUR 14					
MATERIAL DIRECTOR :						
SEQUÈNCIA FÍSICA :	Igual a		Equivalent a			
	Rebleix a		Es reblert per	13		
	Cobreix a		Es cobert per	3, 34		
	Talla a	4, 31, 5, 27, 33, 29		Tallat per		
	Es recolza a			Se li recolza		
	S'entrega a			Se li entrega		

Fitxa d'Unitat Estratigràfica				UE :13	
Sector: E.T.1		Fase:		Cronologia:	
				S. XIX	
DEFINICIÓ :	ESTRAT				
DESCRIPCIÓ :	REBLIMENT RASA DE FONAMENTACIÓ. ARGILES I SORRES DE COLOR MARRÓ FOSC.				
MATERIAL DIRECTOR :					
SEQUÈNCIA FÍSICA :	Igual a		Equivalent a		
	Rebleix a	12	Es reblert per		
	Cobreix a		Es cobert per	3	
	Talla a		Tallat per		
	Es recolza a		Se li recolza		
	S'entrega a		Se li entrega		

Fitxa d'Unitat Estratigràfica				UE : 14	
Sector: E.T. 1		Fase:		Cronologia:	
				S. XIX	
DEFINICIÓ :	MUR				
DESCRIPCIÓ :	MUR DE PEDRES I MORTER DE CALÇ				
MATERIAL DIRECTOR :					
SEQUÈNCIA FÍSICA :	Igual a		Equivalent a		
	Rebleix a		Es reblert per		
	Cobreix a		Es cobert per	34	
	Talla a		Tallat per		
	Es recolza a		Se li recolza	13	
	S'entrega a		Se li entrega		

Fitxa d'Unitat Estratigràfica				UE : 15	
Sector: E.T.1		Fase:		Cronologia:	
				S. XIX	
DEFINICIÓ :	PILAR				
DESCRIPCIÓ :	PILAR DE PEDRES I MORTER DE CALÇ AMB LA BASE MÉS AMPLE PER A LA FONAMENTACIÓ.				
MATERIAL DIRECTOR :					
SEQUÈNCIA FÍSICA :	Igual a		Equivalent a		
	Rebleix a		Es reblert per		
	Cobreix a		Es cobert per	3	
	Talla a		Tallat per		
	Es recolza a	9	Se li recolza		
	S'entrega a		Se li entrega	17	

Fitxa d'Unitat Estratigràfica				UE : 16	
Sector: E.T.1		Fase:		Cronologia:	
				S. XIX	
DEFINICIÓ :	RASA				
DESCRIPCIÓ :	RASA DE FONAMENTACIÓ DEL PILAR 15				
MATERIAL DIRECTOR :					
SEQUÈNCIA FÍSICA :	Igual a		Equivalent a		
	Rebleix a		Es reblert per	17	
	Cobreix a	31	Es cobert per		
	Talla a	4, 5, 9	Tallat per		
	Es recolza a		Se li recolza		
	S'entrega a		Se li entrega		

Fitxa d'Unitat Estratigràfica				UE : 17	
Sector: E.T. 1		Fase:		Cronologia:	
DEFINICIÓ :	ESTRAT				
DESCRIPCIÓ :	REBLIMENT DE LA RASA DE FONAMENTACIÓ DEL PILAR 15. ARGILES DE COLOR MARRÓ				
MATERIAL DIRECTOR :					
SEQUÈNCIA FÍSICA :	Igual a		Equivalent a		
	Rebleix a	16	Es reblert per		
	Cobreix a		Es cobert per	31	
	Talla a		Tallat per		
	Es recolza a	15	Se li recolza		
	S'entrega a		Se li entrega		

Fitxa d'Unitat Estratigràfica				UE : 18	
Sector: E.T.1		Fase:		Cronologia:	
DEFINICIÓ :	POSSIBLE PAVIMENT				
DESCRIPCIÓ :	DE TERRA BATUDA (ARGILES I SORRES DE COLOR MARRÓ)				
MATERIAL DIRECTOR :					
SEQUÈNCIA FÍSICA :	Igual a		Equivalent a		
	Rebleix a		Es reblert per		
	Cobreix a	25, 19	Es cobert per	4	
	Talla a		Tallat per	12	
	Es recolza a	11	Se li recolza		
	S'entrega a		Se li entrega		

Fitxa d'Unitat Estratigràfica				UE : 19	
Sector: E.T.1		Fase:		Cronologia:	
DEFINICIÓ :	ESTRUCTURA				
DESCRIPCIÓ :	CLAVEGUERA				
MATERIAL DIRECTOR :					
SEQUÈNCIA FÍSICA :	Igual a		Equivalent a		
	Rebleix a		Es reblert per		
	Cobreix a		Es cobert per	18	
	Talla a	11, 25	Tallat per		
	Es recolza a		Se li recolza		
	S'entrega a		Se li entrega		

Fitxa d'Unitat Estratigràfica				UE : 20	
Sector: E.T.1		Fase:		Cronologia:	
DEFINICIÓ :	ESTRAT				
DESCRIPCIÓ :	ARGILES I SORRES DE COLOR MARRÓ				
MATERIAL DIRECTOR :					
SEQUÈNCIA FÍSICA :	Igual a			Equivalent a	
	Rebleix a	19		Es reblert per	
	Cobreix a			Es cobert per	19
	Talla a			Tallat per	
	Es recolza a			Se li recolza	
	S'entrega a			Se li entrega	

Fitxa d'Unitat Estratigràfica				UE :23	
Sector: E.T.1		Fase:		Cronologia:	
DEFINICIÓ :	ESTRUCTURA				
DESCRIPCIÓ :	ESTRUCTURA DE CALÇ				
MATERIAL DIRECTOR :					
SEQUÈNCIA FÍSICA :	Igual a			Equivalent a	
	Rebleix a			Es reblert per	9
	Cobreix a			Es cobert per	5, 24
	Talla a			Tallat per	
	Es recolza a	8		Se li recolza	
	S'entrega a			Se li entrega	

Fitxa d'Unitat Estratigràfica				UE :24	
Sector: E.T.1		Fase:		Cronologia:	
DEFINICIÓ :	CARREU				
DESCRIPCIÓ :	130 CM DE LLARG PARTIÓ ENTRE ELS DOS POUS. DESTRUÏT PER LA MÀQUINA EXCAVADORA.				
MATERIAL DIRECTOR :					
SEQUÈNCIA FÍSICA :	Igual a			Equivalent a	
	Rebleix a			Es reblert per	
	Cobreix a	23		Es cobert per	5
	Talla a			Tallat per	
	Es recolza a			Se li recolza	
	S'entrega a			Se li entrega	

Fitxa d'Unitat Estratigràfica				UE : 25	
Sector: E.T.1		Fase:		Cronologia:	
DEFINICIÓ :	ESTRAT				
DESCRIPCIÓ :	ARGILES I SORRES DE COLOR VERDÓS				
MATERIAL DIRECTOR :					
SEQUÈNCIA FÍSICA :	Igual a		Equivalent a		
	Rebleix a		Es reblert per		
	Cobreix a	26	Es cobert per	18	
	Talla a		Tallat per	28	
	Es recolza a		Se li recolza		
	S'entrega a		Se li entrega		

Fitxa d'Unitat Estratigràfica				UE :26	
Sector: E.T.1		Fase:		Cronologia:	
DEFINICIÓ :	PAVIMENT				
DESCRIPCIÓ :	PAVIMENT DE CALÇ				
MATERIAL DIRECTOR :					
SEQUÈNCIA FÍSICA :	Igual a		Equivalent a		
	Rebleix a		Es reblert per		
	Cobreix a	32	Es cobert per	25	
	Talla a		Tallat per	28	
	Es recolza a		Se li recolza		
	S'entrega a	11	Se li entrega		

Fitxa d'Unitat Estratigràfica				UE :27	
Sector: E.T.1		Fase:		Cronologia:	
DEFINICIÓ :	POSSIBLE PAVIMENT DE CALÇ				
DESCRIPCIÓ :	CALÇ				
MATERIAL DIRECTOR :					
SEQUÈNCIA FÍSICA :	Igual a		Equivalent a		
	Rebleix a		Es reblert per		
	Cobreix a	33, 8	Es cobert per		
	Talla a		Tallat per		
	Es recolza a	11	Se li recolza		
	S'entrega a		Se li entrega		

Fitxa d'Unitat Estratigràfica				UE : 28	
Sector: E.T. 1		Fase:		Cronologia:	
DEFINICIÓ :	RETALL				
DESCRIPCIÓ :	RETALL SEMICIRCULAR				
MATERIAL DIRECTOR :					
SEQUÈNCIA FÍSICA :	Igual a		Equivalent a		
	Rebleix a		Es reblert per	29	
	Cobreix a		Es cobert per		
	Talla a	18, 25, 26	Tallat per		
	Es recolza a		Se li recolza		
	S'entrega a		Se li entrega		

Fitxa d'Unitat Estratigràfica				UE :29	
Sector: E.T.1		Fase:		Cronologia:	
DEFINICIÓ :	ESTRAT				
DESCRIPCIÓ :	ARGILES I SORRES DE COLOR MARRÓ				
MATERIAL DIRECTOR :					
SEQUÈNCIA FÍSICA :	Igual a		Equivalent a		
	Rebleix a	28	Es reblert per		
	Cobreix a		Es cobert per		
	Talla a		Tallat per		
	Es recolza a		Se li recolza		
	S'entrega a		Se li entrega		

Fitxa d'Unitat Estratigràfica				UE :30	
Sector: E.T.1		Fase:		Cronologia:	
				S. XX	
DEFINICIÓ :	ESTRAT				
DESCRIPCIÓ :	FORMIGÓ				
MATERIAL DIRECTOR :					
SEQUÈNCIA FÍSICA :	Igual a		Equivalent a		
	Rebleix a		Es reblert per		
	Cobreix a	4	Es cobert per	3	
	Talla a		Tallat per		
	Es recolza a		Se li recolza		
	S'entrega a		Se li entrega		

Fitxa d'Unitat Estratigràfica				UE : 31	
Sector: E.T.1		Fase:		Cronologia:	
				S. XVIII	
DEFINICIÓ :	ESTRAT				
DESCRIPCIÓ :	ARGILES, SORRES I RUNA, MOLT COMPACTE.				
MATERIAL DIRECTOR :					
SEQUÈNCIA FÍSICA :	Igual a	4	Equivalent a		
	Rebleix a		Es reblert per		
	Cobreix a	5	Es cobert per		
	Talla a		Tallat per	15	
	Es recolza a		Se li recolza		
	S'entrega a		Se li entrega		

Fitxa d'Unitat Estratigràfica				UE :32	
Sector: E.T.1		Fase:		Cronologia:	
DEFINICIÓ :	ESTRUCTURA				
DESCRIPCIÓ :	PREPARACIÓ PAVIMENT DE CALÇ DE CARREUONS DE PEDRA				
MATERIAL DIRECTOR :					
SEQUÈNCIA FÍSICA :	Igual a		Equivalent a		
	Rebleix a		Es reblert per		
	Cobreix a		Es cobert per	26	
	Talla a		Tallat per		
	Es recolza a		Se li recolza		
	S'entrega a	11	Se li entrega		

Fitxa d'Unitat Estratigràfica				UE :33	
Sector: E.T.1		Fase:		Cronologia:	
DEFINICIÓ :	ESTRAT				
DESCRIPCIÓ :	ARGILES, SORRES I CALÇ				
MATERIAL DIRECTOR :					
SEQUÈNCIA FÍSICA :	Igual a		Equivalent a		
	Rebleix a		Es reblert per		
	Cobreix a		Es cobert per	27	
	Talla a		Tallat per	8	
	Es recolza a		Se li recolza		
	S'entrega a	11	Se li entrega		

Fitxa d'Unitat Estratigràfica				UE : 34	
Sector: E.T.1		Fase:		Cronologia:	
DEFINICIÓ :	RETALL				
DESCRIPCIÓ :	CIRCULAR				
MATERIAL DIRECTOR :					
SEQUÈNCIA FÍSICA :	Igual a		Equivalent a		
	Rebleix a		Es reblert per	35	
	Cobreix a		Es cobert per	18	
	Talla a	25, 26	Tallat per		
	Es recolza a		Se li recolza		
	S'entrega a		Se li entrega		

Fitxa d'Unitat Estratigràfica				UE :35	
Sector: E.T.1		Fase:		Cronologia:	
DEFINICIÓ :	ESTRAT				
DESCRIPCIÓ :	ARGILES MARRÓ.				
MATERIAL DIRECTOR :					
SEQUÈNCIA FÍSICA :	Igual a		Equivalent a		
	Rebleix a	34	Es reblert per		
	Cobreix a		Es cobert per	18	
	Talla a		Tallat per		
	Es recolza a		Se li recolza		
	S'entrega a		Se li entrega		

Fitxa d'Unitat Estratigràfica				UE :36	
Sector: E.T.1		Fase:		Cronologia:	
DEFINICIÓ :	RETALL				
DESCRIPCIÓ :	RETALL CIRCULAR DE PETITES DIMENSIONS				
MATERIAL DIRECTOR :					
SEQUÈNCIA FÍSICA :	Igual a		Equivalent a		
	Rebleix a		Es reblert per	37	
	Cobreix a		Es cobert per	31	
	Talla a	5, 27	Tallat per		
	Es recolza a		Se li recolza		
	S'entrega a		Se li entrega		

Fitxa d'Unitat Estratigràfica				UE :37	
Sector: E.T.1		Fase:		Cronologia:	
DEFINICIÓ :	ESTRAT				
DESCRIPCIÓ :	ARGILES MARRÓ				
MATERIAL DIRECTOR :					
SEQUÈNCIA FÍSICA :	Igual a		Equivalent a		
	Rebleix a	36	Es reblert per		
	Cobreix a		Es cobert per	31	
	Talla a		Tallat per		
	Es recolza a		Se li recolza		
	S'entrega a		Se li entrega		

Fitxa d'Unitat Estratigràfica				UE : 100	
Sector: E.T.2		Fase:		Cronologia:	
				S. XVIII	
DEFINICIÓ :	ESTRAT				
DESCRIPCIÓ :	SORRES I ARGILES DE COLOR GROC AMB MATERIAL CERÀMIC.				
MATERIAL DIRECTOR :	ENVERNISSAT, VERD I MELAT, BLAVES				
SEQUÈNCIA FÍSICA :	Igual a		Equivalent a		
	Rebleix a		Es reblert per		
	Cobreix a	101	Es cobert per	4	
	Talla a		Tallat per		
	Es recolza a		Se li recolza		
	S'entrega a		Se li entrega		

Fitxa d'Unitat Estratigràfica				UE :101	
Sector: E.T.2		Fase:		Cronologia:	
DEFINICIÓ :	ESTRAT				
DESCRIPCIÓ :	SORRES I LLIMS DE COLOR GROC.				
MATERIAL DIRECTOR :					
SEQUÈNCIA FÍSICA :	Igual a		Equivalent a		
	Rebleix a		Es reblert per		
	Cobreix a	102, 103	Es cobert per	100	
	Talla a		Tallat per		
	Es recolza a		Se li recolza		
	S'entrega a		Se li entrega		

Fitxa d'Unitat Estratigràfica				UE :102	
Sector: E.T.2		Fase:		Cronologia:	
DEFINICIÓ :	ESTRUCTURA				
DESCRIPCIÓ :	MUR DE PEDRA SECA DE 50 CM D'AMPLADA I 50 CM D'ALÇADA CONSERVADA.				
MATERIAL DIRECTOR :					
SEQUÈNCIA FÍSICA :	Igual a		Equivalent a		
	Rebleix a		Es reblert per		
	Cobreix a		Es cobert per	101	
	Talla a	103	Tallat per		
	Es recolza a		Se li recolza		
	S'entrega a		Se li entrega		

Fitxa d'Unitat Estratigràfica				UE : 103	
Sector: E.T.2		Fase:		Cronologia:	
DEFINICIÓ :	ESTRAT				
DESCRIPCIÓ :	SORRES I LLIMS DE COLOR GROC. ESTRAT DE FORMACIÓ NATURAL.				
MATERIAL DIRECTOR :					
SEQUÈNCIA FÍSICA :	Igual a		Equivalent a		
	Rebleix a		Es reblert per		
	Cobreix a		Es cobert per		
	Talla a		Tallat per		
	Es recolza a		Se li recolza		
	S'entrega a		Se li entrega		

Fitxa d'Unitat Estratigràfica				UE :104	
Sector: E.T.2		Fase:		Cronologia:	
DEFINICIÓ :	ESTRAT				
DESCRIPCIÓ :	SORRES I GRAVES, CODOLETS. ESTRAT DE FORMACIÓ NATURAL.				
MATERIAL DIRECTOR :					
SEQUÈNCIA FÍSICA :	Igual a		Equivalent a		
	Rebleix a		Es reblert per		
	Cobreix a	105, 106	Es cobert per	103	
	Talla a		Tallat per		
	Es recolza a		Se li recolza		
	S'entrega a		Se li entrega		

Fitxa d'Unitat Estratigràfica				UE :105	
Sector: E.T.2		Fase:		Cronologia:	
DEFINICIÓ :	ESTRAT				
DESCRIPCIÓ :	SORRES DE COLOR GROC. FORMACIÓ NATURAL.				
MATERIAL DIRECTOR :					
SEQUÈNCIA FÍSICA :	Igual a		Equivalent a		
	Rebleix a		Es reblert per		
	Cobreix a	106	Es cobert per	104	
	Talla a		Tallat per		
	Es recolza a		Se li recolza		
	S'entrega a		Se li entrega		

Fitxa d'Unitat Estratigràfica				UE :106	
Sector: E.T.2		Fase:		Cronologia:	
DEFINICIÓ :	ESTRAT				
DESCRIPCIÓ :	ARGILES I LLIMS DE COLOR NEGRE. FORMACIÓ NATURAL.				
MATERIAL DIRECTOR :					
SEQUÈNCIA FÍSICA :	Igual a		Equivalent a		
	Rebleix a		Es reblert per		
	Cobreix a		Es cobert per	105	
	Talla a		Tallat per		
	Es recolza a		Se li recolza		
	S'entrega a		Se li entrega		

Fitxa d'Unitat Estratigràfica				UE :107	
Sector: E.T.2		Fase:		Cronologia:	
DEFINICIÓ :	ESTRAT				
DESCRIPCIÓ :	SORRES DE COLOR GROC.				
MATERIAL DIRECTOR :					
SEQUÈNCIA FÍSICA :	Igual a		Equivalent a		
	Rebleix a		Es reblert per		
	Cobreix a	106	Es cobert per	106	
	Talla a		Tallat per		
	Es recolza a		Se li recolza		
	S'entrega a		Se li entrega		

Fitxa d'Unitat Estratigràfica				UE :108	
Sector: E.T.2		Fase:		Cronologia:	
DEFINICIÓ :	ESTRAT				
DESCRIPCIÓ :	ARGILES I LLIMS DE COLOR GROC.				
MATERIAL DIRECTOR :					
SEQÜÈNCIA FÍSICA :	Igual a		Equivalent a		
	Rebleix a		Es reblert per		
	Cobreix a	106	Es cobert per	106	
	Talla a		Tallat per		
	Es recolza a		Se li recolza		
	S'entrega a		Se li entrega		

TAULA CODIS PER A INVENTARI DE MATERIALS ARQUEOLÒGICS

CERÀMICA

1. CLASSIFICACIÓ

11000	Prehistòria	13050	campaniana/vernís negre indeterminada
11001	Neolítica	13051	precampaniana
11050	del Coure	13052	campaniana A
11101	del Bronze	13053	campaniana A tardana
11101	del Bronze antic	13054	campaniana B
11102	del Bronze mig	13055	campaniana B-oide
11103	del Bronze final	13056	campaniana C
12000	Protohistòrica sense determinar	13057	campaniana empuritàna
12001	feno-púnica indeterminada	13058	etrusca vernís negre
12002	feno-púnica engalba vermella	13059	imitacions campanianes
12003	feno-púnica engalba negra	13060	vernís negre púnic
12004	no-púnica engalba comuna		
12005	grega d'occident	13100	terra sigillata indeterminada
12050	roja a torn	13101	presigillata
12051	engalba roja	13102	T S precoç
12052	pintada	13103	T S aretina
12053	comuna ibèrica	13104	T S itàlica
12054	grisa de la costa catalana	13105	T S tardo-itàlica
12055	grollera	13106	T S sudgàl·lica
12056	grans recipients d'emmagatzematge	13107	T S marmorata
13000	Món Clàssic sense determinar	13108	T S clara B
13001	grega indeterminada	13109	T S hispànica tardana
13002	<i>buchero nero</i>	13110	T S hispànica indeterminada
13003	àtica figures negres	13111	T S africana A
13004	àtica figures vermelles	13112	T S africana A/D
13005	àtica vernís negre	13113	T S africana A/C
13006	taller de les petites estampetes	13114	T S africana C
13007	taller de Rhode	13115	T S africana D
13008	taller de Nikia-Ion	13116	T S africana indeterminada
13009	taller de pàteres 3 palmetes radials	13117	imitacions T S hispànica
		13118	T S clara
		13119	T S lucente

13120	paleocristina grisa	13300	àmfora indeterminada
13121	paleocristina ataronjada	13301	àmfora massaliota
13122	<i>late Roman C</i>	13302	àmfora feno-púnica
13123	produccions orientals (corintia)	13303	àmfora ebussitana
13124	vidriada romana	13304	àmfora romana
13125	imitacions clara D	13305	àmfora greco-itàlica
13126	paleocristina pintada	13306	àmfora itàlica
		13307	àmfora gà·lica
13150	parets fines indeterminades	13308	àmfora hispànica
13151	parets fines itàliques	13309	àmfora bètica
13152	parets fines d'Acco	13310	àmfora de la Tarraconense
13153	parets fines sudgà·liques	13311	àmfora lusitana
13154	parets fines "clofolla d'ou"	13312	àmfora africana
13155	parets fines hispàniques	13313	àmfora oriental
13156	imitacions parets fines	13314	suports d'àmfores
		13315	amforiscs
13200	llàntia indeterminada	13316	disc terra cuita
13201	llàntia grega	13317	taps
13202	llàntia republicana	13318	fragments vasos retallats
13203	llàntia republicana vernís negre	13319	altres accessoris
13204	llàntia imperial	13320	<i>dollia</i>
13205	llàntia imperial de volutes	13321	àmfora rodia
13206	llàntia imperial de disc	13322	àmfora corintia
13207	llàntia africana de canal	13323	àmfora Samos
13208	llàntia africana		
13209	llàntia africana paleocristiana	13400	comuna a torn oxidada d'època indeterminada
13210	llàntia africana ARS	13401	comuna a mà oxidada d'època indeterminada
		13402	comuna a torn reduïda d'època indeterminada
13250	comuna oxidada	13403	comuna a mà reduïda d'època indeterminada
13251	comuna reduïda	13404	comuna oxidada d'època indeterminada
13252	comuna baix-imperial	13405	comuna reduïda d'època indeterminada
13253	comuna engalba blanca	13406	comuna a torn bescuitada indeterminada
13254	comuna engalba negra		
13255	comuna engalba vermella	13500	comuna oxidada medieval
13256	comuna roig pompejà	13501	comuna reduïda medieval
13257	comuna itàlica	13502	comuna bescuitada medieval
13258	comuna africana de cuina		
13259	comuna emporitana oxidada		
13260	comuna de cuina acurada		
13261	imitacions comuna africana		
13262	comuna bescuitada		
13263	ceràmica comuna de Lípari		
13264	ceràmica daurada		
13265	ceràmica eivissenca tardo antiga		
13266	ceràmica de Pantelleria		
13267	ceràmica itàlica tardo antiga		

14000	Món medieval i modern indeterminat	14126	blanca i blava de la cirera
14001	comuna oxidada a mà	14128	blanca i blava Paterna-Manises
14002	comuna oxidada a torn	14129	blanca i groga “orla d’influència del Renaixement”
14003	comuna oxidada vidriada		
14004	comuna reduïda a mà	14200	reflex metàl·lic
14005	comuna reduïda a torn	14201	reflex metàl·lic producció catalana
14006	comuna reduïda vidriada	14202	reflex metàl·lic de l’ungla
		14203	reflex metàl·lic de sanefa amb gallons
14050	islàmica indeterminada	14204	reflex metàl·lic de sanefa amb fulles
14051	islàmica verd-manganès	14205	reflex metàl·lic de sanefa en negatiu
14052	islàmica melada	14206	reflex metàl·lic decoració floral
14053	islàmica corda seca total	14207	reflex metàl·lic de fons picat
14054	islàmica corda seca parcial	14208	reflex metàl·lic de pinzell-pinta
14055	islàmica esgrafiada	14209	reflex metàl·lic decoració geomètrica
14056	islàmica pintada	14210	reflex metàl·lic amb lletres o anagrames
14057	islàmica daurada reflex metàl·lic	14211	reflex metàl·lic i blava
14058	islàmica a motlle	14212	reflex metàl·lic de Paterna
14059	islàmica comuna oxidada	14213	reflex metàl·lic de Manises
14060	islàmica comuna reduïda	14214	reflex metàl·lic de Paterna-Manises
14061	islàmica manganès sota coberta melada	14215	reflex metàl·lic sanefa reticulada
14062	islàmica vidrada		
14100	vidrada blanca	14250	blanca i manganès
14101	blanca i blava	14251	blanca-manganès blau i manganès
14102	blanca i blava de Barcelona	14252	blanca-manganès verd i manganès
14103	blanca i blava catalana	14253	blanca-manganès verd i manganès de Paterna
14104	blanca i blava d’orles diverses	14254	blanca-manganès verd i manganès de Manises
14105	blanca i blava de la botifarrada	14255	blanca-manganès verd i manganès catalana
14106	blanca i blava de l’arracada	14256	blanca-manganès i verd
14107	blanca i blava d’influència francesa	14257	blanca-manganès i polícroma
14108	blanca i blava de la cirereta		
14109	blanca i blava de faixes o cintes	14300	pisa blanca
14110	blanca i blava de la Segarra	14301	pisa decorada
14111	blanca i blava d’Escornalbou	14302	porcellana
14112	blanca i blava de la panotxa	14303	Pickman/Cartuja
14113	blanca i blava regalats	14304	d’importació
14114	blanca i blava de Poblet	14305	maiolica lligur
14115	blanca i blava de sanefa negativa	14306	polícroma
14116	blanca i blava de transició		
14117	blanca i blava amb la Tau	14400	vaixella segle XX
14118	blanca i blava d’influència de Savona		
14119	blanca i blava corbata o palmera	15000	material ceràmic no recipient
14120	blanca i blava ditada		
14121	blanca i blava de blondes		
14122	blanca i blava de Paterna		
14123	blanca i blava de Manises		
14124	blanca i blava de Manises i groga		
14125	blanca i blava de la figueta		

2. DEFINICIÓ DEL FRAGMENT

sense forma	SN
sense definir	SD
perfil sencer	PS
vora	VO
nansa	NA
arrencament de nansa	AN
coll	CO
carena	CR
llavi	LL
fons	FO
abocador	AB
escòria	ER
pom agafor	AG
broc	BR
orelleta	OR
peu	PE
pivot	PI
bec	BE

Per a llànties:

<i>Infundibulum</i>	IN
Pico (<i>rostrum</i>)	RO
Orla (<i>margo</i>)	MA
Disc	DI
Volutes	VL

3. TIPOLOGIA: Per materials del Món Clàssic amb una tipologia ja establerta.

ABAS.	Abascal
AFRIC.	Africana
AGUARD.	Aguarod
ALM.	Almagro
ATL.	Atlante
BAIL.	Bailey
BEL.	Beltran
BRUCK.	Bruckner
DECHEL.	Dechelette
DRAG	Dragendorf
DRES.	Dressel
EBUS.	Ebusitana
GOUD.	Goudineau
H.	Hayes
HALT.	Haltern
HERM.	Hermet
KEAY	Keay

LAMB.	Lamboglia
LAIET.	Laietana
LOPEZ	López Mullor
LUDOW.	Ludowici
M.	Morel
MEZQ.	Mezquiriz
OBER.	Oberaden
OELM.	Oelman
OST.	Ostia
OSW.	Oswald
PALL.	Pallarès
PASC.	Pascual
RIG.	Rigoir
RITT.	Ritterling
SAL.	Salomonson
SPT.	Spitzer

4. FORMA: Per a materials no classificats tipològicament. Bàsicament, ceràmiques prehistòriques, medievals i modernes)

Ceràmica a mà:

bol/vas carenat	BCA
bol/vas cilíndric	BCI
bol/vas bitroncocònic	BBT
bol/vas troncocònic	BTR
bol/vas elíptic	BEL
bol/vas globular	BGL
bol/vas globular amb coll	BGC
bol/vas germinat	BGE
bol/vas múltiple	BMU
bol/vas ovoide	BOV
bol/vas perfil en S	BPS
bol/vas semiesfèric	BSE
bol/vas subesfèric o subesfèric de vora exvasada	BSU
copa	COP
cullera	CUL
formatgera	FOR
forma indeterminada	FIN
fragment retallat no perforat	FRN
fragment retallat perforat	FRP
gresol	GES
paleta	PAL
plat carenat	PCA
plat/tapadora	PLT

plata PLA
suport SOP
tassa TAS

Ceràmica a torn:

Ceràmica grega

Alabastró ALA
Àmfora AMF
Aryballos ARY
Hydria HYD
Kalathos KAL
kratera calze KCA
kratera campana KCP
krateracolumnes KCO
kratera volutes KVO
kylix KYL
lebes LEB
lekythos LEK
oinochoe OIN
pelike PEL
skiphos SKI
stamnos STA
ungüentari bulb UBU
ungüentari fusiforme UFU
ungüentari UGU

Ceràmica clàssica, medieval i moderna

abeurador ABE
ampolla AMP
bací BAC
barral BLN
bol BOL
canalobre CAN
cassola CSS
cassola patina cendrosa CSC
càntir CAT
catúfol CAF
colador COL
copa COP
cossi COS
cremaperfums CRP
cubell CUB
escalfeta ESF
escudella ESC
escudella d'orelletes EOR
fogó FOG
formes amb abocador FAB
formes obertes FOB
formes tancades FTA

forma indeterminada FIN
fruiter FRU
gerra GER
gerreta GET
gerro GRR
gibrell GIB
got GOT
greixonera GRE
guardiola GUA
llàntia cassola i bec pessigat LCB
llàntia peu alt LPA
llàntia piquera LPI
llumanera LLU
menjadora MEN
mesura MES
morter MOR
motlle MOT
motlle sigillata MSG
olla OLL
olla patina cendrosa OPC
orsa ORS
pàtera PTT
plat PAT
plat d'ala PDA
plat/tapadora PTA
plat/tapadora vora fumada PTF
plata PLA
plat tallador PTL
poal POA
pot POT
pot de farmàcia PFA
rentamans REN
safata SAF
saler SLR
salsera SAL
servidora SEV
setrill SET
sitra SIT
suport SOP
suport d'anell SAN
suport rodet SRD
tallador TAL
tapadora TAP
tassa TAS
tenalla TEN
test TES
tinter TIN
tupí TUP
urna URN
xocolatera XOC

Material ceràmic no recipient (codi classificació 15000):

artefacte no definit	AND
bola	BLA
cilindres de forn	CFO
dena	DEN
fgura antropomorfa	FAN
figura zoomorfa	FZM
fragment d'argila indet.	FAI
fussaiola	FUS
joguina	JOG
màscara	MAS
pes de teler circular	PTC
pes de teler oval	PTO
pes de teler rectangular	PTR
pes de teler indeterminat	PTI
pes de teler troncocònic	PTT
pipes	PIP
placa	PLC
rodet	ROD
tres peus terrisser	TPT
disc circular terrisser	DCT
suport llar de foc	SLF
peça circular foradada	PCF

4. TÈCNICA

a mà	MA
a torn	TO
a torn lent	TL
a motlle	MO
motlle cistelleria	MC
ensablada	EN
indeterminada	IN

5. DECORACIÓ

acanalada	AC
aiguada	AG
aplicació	AL
aplicació metàl·lica	AM
aplicació pasta blanca	AL
aplicació pasta roja	AR
aplicació pedres	AP
baquetons	BA
barbotina	BB
bigoti	BI

botons	BO
calada	CA
cordons digitacions	CD
cordons incisió	CI
cordons impressió	CM
cordons llisos	CL
cordons pessigats	CP
ditada	DI
esgrafiada	ES
excisa	EX
impresa canya/os	IO
impresa cardial	IC
impresa cistelleria	IL
impresa digitada	ID
impresa espàtula	IE
impresa estampillada	NP
impresa pinta	LL
impresa punxó	MA
impresa puntillada	MG
impresa raspatllada	MO
impresa teixit	IT
impresa ungulada	IU
impresió fent incisió	IM
impressions diverses	IF
incisa	IN
incisa pintada	NP
llengüeta	LL
mamellons	MA
mangra	MG
motlle	MO
mugró	MU
ondulació en vora	OV
perforada	PF
pessigada	PE
pintada blanca	PB
pintada negra	PN
pintada roja	PR
pintada roig-marronós	PM
polícroma	PP
pseudoexcisa	PS
rodeta	RO
vernís roig	VR

6. PASTA

grollera	GO
grollera oxidada	GO
grollera reduïda	GR
grollera mixta	GM
acurada oxidada	AO

acurada reduïda	AR
acurada mixta	AM
acurada bescuitada	AB
grollera bescuitada	GB
bescuitada	BE
caolinítica	CA

7. ACABATS

allisat	AL
allisat amb fang	AF
arenós	AR
brunyit	BR
encastació de fang	EF
engalbat	EN
esmaltat	EM
espatulat	ES
estriat	ET
marques terrisser	MT
pàtina cendrosa	PC
pentinada	PE
pintat	PI
rugós	RU
<i>strice</i>	ST
vernissat	VE
vidrat	VI

METALL

1. CLASSIFICACIÓ

20000	indeterminat
20001	bronze
20002	ferro
20003	plata
20004	or
20005	plom
20006	aleacions diverses
20007	altres metalls
20008	coure

2. FORMA

agulla	AGU
agulla de cap	AGC
alabarda	ALB
àncora	ANC
anell	ANL
anella	ANE
arracada	ARR
arreus de cavall	ARC
artefacte indeterminat	ATI
ast	AST
bala	BAL
barra	BRR
bola/boleta	BLT
bomba	BOM
botó	BOT
braçalet	BRA
braser	BRS
cadena	CAD
clau	CLA
dena	DEN
destral	DRT
diadema	DMA
didal	DID
elements de carro	ECR
elements religiosos	ERE
enformador	ENF
escarpa	EPA
escòria	ESR
escultura	ESC
escut	EST
espasa	ESP
falcata	FAL
fíbula indeterminada	FBI

fíbula anular	FAN
fíbula d'apèndix caudal	FAC
fíbula de bucla	FBU
fíbula de naveta	FNA
fíbulade pivot	FPV
fíbula doble ressort	FDR
fíbula indígena de colze	FIC
figura antropomorfa	FAN
figura zoomorfa	FZM
fil/frag. riscle/anell/braçalet	FFR
frontissa	FTS
ganivet	GNV
gerra	GER
globelet	GOB
llingot	LIN
mirall	MRL
moneda	MON
pectoral	PEC
penjant	PJA
pinces	PNC
placa	PLC
pondius	PON
punta fletxa	PFL
punta llança/javelina	PLJ
punxó	PNX
punyal	PNY
serra	SER
sivella	SIV
vas	VAS
xinxeta	XIN

3. TÈCNICA

forja	FJ
fosa	FS
cisellar	CS
repussar	RP
calat	CL

VIDRE

1. CLASSIFICACIÓ

30000	vidre
30001	pastà vítrea
30002	cristall
30003	escòria

2. DEFINICIÓ DEL FRAGMENT

sense forma	SF
sense definir	SD
perfil sencer	PS
vora	VO
nansa	NA
arrencament de nansa	AN
coll	CO
carena	CR
llavi	LL
fons	FO
peu	PE
pivot	PI
bec	BE
pom/agafador	AG
escòria	ER
boca	BO

3. FORMA

fragment no definit	VIN
ampolla	AMP
amforisc	VAR
barreta	BAR
bol	BOL
camafeu	VCS
copa	COP
dena	DEN
element construcció	VEC
element d'ús funerari	VEF
element d'ús personal	VEP
flascons	VFL
gerra	GER
plat	PAT
plata	PLA
setrill	SET
ungüentari	UGU
vas	VAS

4. TÈCNICA

realització no definida	VIN
vidre-mosaic	AMP
motlle decorat	VAF
motlle baix relleu	MB
motlle volum rodó	MR
poliment	VL
tallat	VT
gravat	VG
amb aplicacions	VA
fondi d'or	VO
pintat	VP
bufat	VG

MATERIAL LÍTIC

1. CLASSIFICACIÓ

40000	indeterminat	anell	ANE
40001	sílex	artefacte indeterminat	ATI
40002	quars	artefacte no definit	ATD
40003	jaspi	baix relleu	BAR
40004	granit	bala	BAL
40005	arenisca	bola	BLA
40006	volcànic	braçalet	BRA
40007	micaesquistos	braçalet d'arquer	BÇA
40008	caliça	cassoleta	CTA
40009	marbre	dena	DEN
40010	alabastre	enformador	ENF
40011	conglomerat	escultura	ESC
40012	travertí	figura zoomorfa	FZM
40013	pissarra	figura antropomorfa	FAN
40014	pedres precioses	gresol	GES
40015	minerals	inscripció	INS
40016	fòssils	mà de molí	MMO
40017	rierencs	molí barquiforme	MBA
40018	calcària	molí (roda)	MOL
		morter	MOR
		motlle de fundició	MFU
		peça circular foradada	PCF
		peça circular no perforada	PCN
		pedestal	PED
		penjant	PJA
		placa	PLC
		placa decorada	PDC
		placa foradada	PFD
		punyal	PNY
		sarcòfag	SAR

2. FORMA

pedra tallada no retocada ascla	ASC
pedra tallada no retocada fulla	FLL
pedra tallada no retocada rebuig	REB
nucli fragmentat	FNU
nucli amb còrtex	NCO
nucli sense còrtex	NSC
pedra retocada perforador	PFD
pedra retocada gratador	GRA
pedra retocada rascadora	RAS
pedra retocada làmina de dors	LDO
pedra retocada làmina retocada	LRE
pedra retocada punta de dors	PDO
pedra retocada punta (retoc simple)	PUN
pedra retocada geomètric	GEO
pedra retocada denticulat	DNT
pedra retocada truncadura	TRU
pedra retocada punta de fletxa	PFL
pedra retocada osca	OSC
pedra polida cisell	CIS
pedra polida destal	DTA
allisador	ALS
àncora	ANC

MATERIALS CONSTRUCCIÓ

1. CLASSIFICACIÓ

50000	alabastre
50001	arenisca
50002	elements ceràmics
50003	estuc/arrebossat
50004	fusta
50005	ímbrex
50006	indeterminat
50007	maó
50008	marbre
50009	morter
50010	mosaic
50011	tessel·les
50012	opus signinum
50013	pintura/estuc pintat
50014	rajoles
50015	tegula
50016	tegula “mammata”
50017	tegula de suports
50018	terracotes
50019	tovots/tapial
50020	cornisa
50021	columna
50022	capitell
50023	carreu
50024	antefix
50025	canonada
50026	gàrgola
50027	tubuli
50028	teula vidrada
50029	teula
50030	rajola blanca i blava (XVI)
50031	rajola blanca i blava moderna (XVII-XVIII)
50032	rajola polícroma (XVIII- XIX)
50033	rajola polícroma anterior (XVIII)
50034	rajola blanca i blava anterior (XVIII)
50035	canaló
50036	motllura
50037	rajola vidrada
50038	totxana

MATÈRIA ORGÀNICA

1. CLASSIFICACIÓ

60000	matèria orgànica general
60001	os
60002	ivori
60003	closca
60004	fusta treballada
60005	teixit
60006	cuiró
60007	vegetals
60008	paper
60050	restes antropològiques
60051	macrofauna
60052	microfauna
60053	fauna aquàtica
60054	malacofauna
60055	fusta no treballada
60056	carbó
60057	granes
60058	fauna terrestre no definida

2. FORMA

agulla	AGU
agulla de cap agulla o punxó	AGC
ampolla	AMP
anell	ANE
aplic	APL
artefacte d'os/petxina/ibori	OPI
artefacte no definit	AND
beiana	BEI
bossa	BSA
botó	BOT
braçalet	BRA
caixa	CXA
calçat	CÇA
cistell	CTL
cistelleria	CIS
corda	CDA
corn tallat	COT
cullera	CUL
cullereta tocador	CUT
dau	DAU
dena	DEN
dent decorada	DTD
dent perforada	DTP

diari	DIA
enformador	ENF
espàtula	ESP
falange decorada	FLD
figura antropomorfa	FAN
figura zoomorfa	FZM
fitxa de joc	FIJ
frontissa	FTS
fus	FUS
fusta frag. indet.	FFI
fusta construcció naval	FCO
fusta construcció	FCN
ganxet	GAN
mànec	MEC
marcador	MCD
penjant	PJA
petxina frag. polida	POP
pinta	PNT
polidor	PUL
punta fletxa	PFL
punxó	PNX
punyal	PNY
raspall	RAS
resquill apuntat	RQA
sabates	SAB
tapadora	TAP
teixit	TXI
ullal porc sengnar tallat	UPS

3. TÈCNICA

matèria prima sense modificar	MPS
matèria prima en procés de fabricació	MPF
matèria prima modificada	MPM

MOSTRES PER A ANÀLISIS

70000	terra
70001	morter
70002	pedra
70003	metall
70004	carbó (anàlisi antracològica)
70005	pol·len
70006	granes
70007	llavors
70008	carbó (C14)

PLAÇA PONS I CLERCH, 1 (CIUTAT VELLA, BARCELONA) CODI: 001/05

INVENTARI DE MATERIAL ARQUEOLÒGIC

U.E.	Núm.	Frag.	Class.	Def.	Tècnica	Pasta	Decoració		Acabats		Cronologia	Observacions	
				Fragm.			Int.	Ext.	Int.	Ext.			
4		3	14003	VO	TAP	TO	AO			VI		VIDRAT MARRÓ	
4		1	14003	VO	GIB	TO	AO			VI		VIDRAT MARRÓ	
4		6	14003	SF	FIN	TO	AO			VI		VIDRAT MARRÓ	
4		1	14003	VO	FIN	TO	AO			VI		VIDRAT MARRÓ	
4		1	14003	FO	FIN	TO	AO			VI		VIDRAT MARRÓ	
4		1	14003	FO	FIN	TO	AO			VI		VIDRAT MELAT	
4		2	14003	SF	FIN	TO	AO			VI		VIDRAT MELAT	
4		1	14003	VO	OLL	TO	AO			VI		VIDRAT MELAT	
4		1	14003	VO	OLL	TO	AO			VI		VIDRAT VERD	
4		6	14003	SF	FIN	TO	AO			VI		VIDRAT VERD	
4		1	14003	VO	GER	TO	AO			VI	VI	XVIII	VIDRAT VERD
4		1	14003	BRO	CAT	TO	AO			VI	VI	XVIII	VIDRAT VERD
4		1	14003	NAT	CAT	TO	AO			VI	VI	XVIII	VIDRAT VERD
4		1	14002	PE	FIN	TO	AO						
4		1	14005	SF	FIN	TO	AR						
4		2	14252	SF	PAT	TO	AO	PI		VI		XIII-XIV	TRAÇOS EN VERD I MORAT

PLAÇA PONS I CLERCH, 1 (CIUTAT VELLA, BARCELONA) CODI: 001/05

INVENTARI DE MATERIAL ARQUEOLÒGIC

U.E.	Núm.	Frag.	Class.	Def.	Tècnica	Pasta	Decoració		Acabats		Cronologia	Observacions	
				Fragm.			Int.	Ext.	Int.	Ext.			
4		6	14114	SF	PAT	TO	AO	PI		VI	VI	XVII	ORLES DIVERSES
4		1	14103	VO	ESC	TO	AO	PI		VI	VI	XVII	ORLA D'ARCS CONCÈNTRICS
4		1	14100	SF	FIN	TO	AO			VI	VI		
4		1	14107	SF	PAT	TO	AO	PI	PI	VI	VI	XVIII	
4		3	60058										
18		2	14002	PE	FIN	TO	AO						
18		1	14002	SF	FIN	TO	AO						
18		1	14003	VO	GIB	TO	AO			VI			VIDRAT MARRÓ
18		1	14003	SF	FIN	TO	AO			VI			VIDRAT MARRÓ
18		1	14003	VO	GIB	TO	AO			VI			VIDRAT MELAT
18		1	14003	VO	FIN	TO	AO			VI			VIDRAT MELAT
18		1	14003	SF	FIN	TO	AO			VI			VIDRAT VERD
18		1	14003	NA	POA	TO	AO			VI	VI		VIDRAT VERD
18		1	14003	SF	FIN	TO	AO			VI			VIDRAT NEGRE
18		1	50031				AO		PI		VI		RESTES DE SANEFA
18		1	50037				AO		PI		VI		VIDRAT VERD

PLAÇA PONS I CLERCH, 1 (CIUTAT VELLA, BARCELONA) CODI: 001/05

INVENTARI DE MATERIAL ARQUEOLÒGIC

U.E.	Núm.	Frag.	Class.	Def.			Decoració				Acabats		Cronologia	Observacions
				Fragm.	Tipo	Tècnica	Pasta	Int.	Ext.	Int.	Ext.			
18		3	14005	SF	FIN	TO	GR							
18		2	3000	SF	COP									
9		2	14003	SF	FIN	TO	AO			VI				VIDRAT MARRÓ
9		1	14003	FO	FIN	TO	AO			VI				VIDRAT VERD
9		1	14208	SF	ESC	TO	AO	PI		VI	VI	XVI-XVII		
9		1	14103	SF	PAT	TO	AO	PI		VI	VI	XVII		
9		1	14306	SF	PAT	TO	AO	PI		VI	VI	XVIII-XIX		
106		1	50029	VO			AO							
106		1	60058											
106		1	60055											
100		1	60058											
100		1	14002	SF	FIN	TO	AO							
100		1	14003	VO	GIB	TO	AO			VI				VIDRAT MELAT
100		2	14003	SF	FIN	TO	AO			VI				VIDRAT MELAT
100		4	14003	SF	FIN	TO	AO			VI	VI			VIDRAT VERD
100		1	14003	NA	FIN	TO	AO			VI	VI			VIDRAT VERD

PLAÇA PONS I CLERCH, 1 (CIUTAT VELLA, BARCELONA) CODI: 001/05

INVENTARI DE MATERIAL ARQUEOLÒGIC

U.E.	Núm.	Frag.	Class.	Def.	Tècnica	Pasta	Decoració		Acabats		Cronologia	Observacions	
				Fragm.			Int.	Ext.	Int.	Ext.			
100		1	14128	VO	ESC	TO	AO	PI		VI	VI	XIV	ESCUDELLA D'ALA AMB ORLA DE DOBLE FILERA
7		4	14003	SF	FIN	TO	AO			VI			VIDRAT MARRÓ
7		1	14003	FO	FIN	TO	AO			VI			VIDRAT MARRÓ
7		1	14003	FO	MOR	TO	AO			VI			VIDRAT MARRÓ
7		1	14003	SF	FIN	TO	AO			VI	VI		VIDRAT MELAT
7		1	14003	SF	FIN	TO	AO			VI			VIDRAT VERD
7		1	14003	SF	CAT	TO	AO				VI	XVIII	VIDRAT VERD
7		1	14005	SF	FIN	TO	AR						
7		1	14005	NA	FIN	TO	GR						
7		1	14100	SF	PAT	TO	AO			VI	VI		
7		2	14114	VO	PAT	TO	AO	PI		VI	VI	XVII	
7		2	14104	VO	PAT	TO	AO	PI		VI	VI	XVII	
7		1	14103	PE	FIN	TO	AO		PI	VI	VI	XVII	

11. DOCUMENTACIÓ GRÀFICA

11.1 Documentació fotogràfica

Foto núm. 1. Inici dels rebaixos a la plaça Pons i Clerch.

Foto núm. 2. Cota a la que es va començar a excavar de forma manual.

Foto núm. 3. Plaça Pons i Clerch un cop es van donar per finalitzats els treballs arqueològics.

Foto núm. 4. Detall del mur, UE 11, i paviment UE 26.

Foto núm. 5. Detall dels dos dipòsits, UE 23 i UE 7.

Foto núm. 6. Detall de la claveguera UE 19.

Foto núm. 7. Detall del mur UE 14.

Foto núm. 8 Detall del paviment de calç UE 27 i el de terra batuda UE 31.

Foto núm. 9.

Foto núm. 10. Polleguera UE 34.

Foto núm. 11 Detall de la base de la polleguera i el paviment UE 26.

Foto núm. 12. Rebliment de terres que efectuà la màquina per tal de procedir a rebaixar l'altre extrem.

Foto núm. 13. Restes de les construccions més antigues protegides amb geotèxtil.

Foto núm. 14. Detall de les seccions en el rebaix de l'E.T.2.

Foto núm. 15. Finalització de l'excavació E.T.2

Foto núm. 16. Secció est. E.T.2.

Foto núm. 17. Realització de columnes estratigràfiques.

11.2. Documentació planimètrica

